

Abonamintul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescá-politicá.

Inserțiuni

Un őrú garmond:
odatá 7 cr., a dóua óra 6 cr., a treia óra 5 cr.,
și de fie care publicá-
țiune timbru de 30 cr.

Tot őrú ce privesce fóea
sá se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blași őrú.

Anul őrú III.

Blași őrú 1 Iuliu 1893.

Num őrú 26.

La inima clerului nostru.

Cele mai multe dintre școlele nóstre poporale greco-catolice române se aflá în ajunul peririi. Legea cea nóua despre urcarea salarelor őrú învățatoresci le-a adus őrú la atáta.

Minimul őrú unui salariu de învățatoriu dupá prescrierea legii are sá fie 300 fl. őrú noi scim őrú cu toții, cá școle de acele, în cari acest őrú minim sá fie deja ajuns őrú, se aflá fórté puține.

Colónele foil nóstre sunt őrú pline cu descrierea pericolului religios și național, în care ne-a adus őrú legea cea nóua. Atáta am őrú scris őrú despre acest őrú obiect, cátu ne vine gre őrú a-l őrú mai imbláti.

Primejdia iminentá őrú ne face sá scriem őrú. Avem őrú mijlocul acesta: de altul nu dispunem őrú. Ne facem őrú încai datorința. Dacă nu și-órú fac őrú alții, este tréba și vina lor őrú. Ei vor őrú r őrúspunde înaintea lui Dumnezeu și a națiunii.

S'órú scie dará totá suflarea creștinescá și românescá, cumcá în restimp őrú de un őrú an őrú va trebui sá se urce în tóte școlele nóstre poporale salariul őrú învățatorescu la 300 fl. Dacă nu, atunci va fi a se recuire ajutoriu de stat őrú, prețul cáruia este despoierea școlei de caracterul confesional și românescu.

În fața acestei dileme ne îndreptám őrú: *la inima clerului nostru*. Întrebám őrú: Vre clerul őrú nostru, cá tária, basa, sperarea și viitoriul națiunii nóstre, școla greco-catolicá românescá sá pérá și sá dea loc őrú la ó școlá, în care nici

Dumneđu nici națiunea nu-și vor őrú mai afla adápost őrú? Vre clerul őrú nostru, cá poporul őrú nostru, iubitoriu de Dumnezeu și de limbá cá mai mult decát őrú de órú și ce bun őrú, sá se facá un őrú popor őrú meschin őrú, lipsit őrú de idealuri și de virtuți?

În extreme pericole se poftesc őrú extreme încordári. Poporul őrú nostru e stors őrú până la méduá prin multele și grelele dári. Ajuns őrú a el őrú sermanul őrú la sapá de lemn őrú; ajuns őrú a el őrú óe, pe care toți ó mulg őrú. Dar și în mijlocul acestei desperate apésári i-a r őrúmas őrú în inimá: iubirea de legea, de datinele și de limba strămoșilor őrú sei.

În iubirea acésta de Dumnezeu și de ném őrú a poporului nostru am őrú aruncat őrú noi anghira sperári nóstre și în mijlocul pericolului grav őrú, ce ne amenință. Noi avem őrú convingerea neclintitá, cá poporul őrú nostru va înfrunta și pericolul őrú, ce s'a ivit prin urcarea salarelor őrú învățatoresci, numai sá fie luminat őrú cum se cade despre greutatea primejdiei. Suntem őrú în firma convingere, cá dacă poporul va pricepe, cá pentru suma de 100 fl. își prápádesce viitoriul pruncilor őrú sei, va abđice și de ultima bucáturá și va grábi întru salvarea școlelor őrú nóstre.

Éta de ce apelám őrú noi: *la inima clerului nostru*. Clerul este chemat őrú a lumina poporul őrú. Clerul este dator őrú a ó și face.

Adev őrúrat őrú, cá fórá pedeci, fórá dificultáti nu se face nimic őrú. În sá per-

severanța, zelul neobosit őrú vor őrú învinge tóte.

Noi ó spunem fórá rezervá, cá dacă nu vom őrú puté delátura pericolul őrú, vina nu va fi a poporului, cá a clerului nostru.

În dílele trecute ne-a întreat őrú un őrú protopop őrú neunit őrú: Cum stați și ce faceți cu școlele poporale?

R őrúspuns őrú nu am őrú avut őrú sá dám őrú.

Venim őrú acum noi și întrebám őrú pe protopopii și preoții nóstri: Cum stați și ce faceți cu școlele poporale?

Și áșteptám őrú r őrúspuns őrú. Afacerea acésta este de cel őrú mai vital őrú interes őrú. Noi cari am őrú scris őrú pe stindardul őrú nostru: ap őrúrarea bisericei și școlei române greco-catolice, avem őrú datorința de a invigila asupra acestor őrú prețioase clenodii. Nu ne arogám őrú drept őrú de mai mare, cá pentru cá sá putem őrú și noi ajuta la luptá, cerem őrú a fi înformați.

Áșteptám őrú și cerem őrú dela preoții și protopopii nóstri din tóte diecesele, sá binevoescá a ne informa despre tóte școlele acele, în cari s'a regulat őrú órú se va regula salariul őrú învățatorescu în înțelesul legii; tot őrú asemenea și despre școlele acele, în cari încá nu s'a regulat őrú órú nu se póte regula.

Suntem őrú în óra a unspredecea. E tárđu őrú, dar încá nu prea tárđu őrú. R őrúl őrú se póte încá evita, numai zel őrú și érá zel őrú.

În popor őrú nu ne îndoim őrú. E destul őrú, dacă clerul őrú întreg őrú își va face datoria. Resultatul őrú nu va lipsi.

Feuilleton.

Raport őrú anual őrú

despre starea și activitatea societáti de lecturá „Inocențiu M. Clain” a teologilor din Blași őrú pe an. scol. 1892—93.

„Unii sá sim őrú în enget őrú,
Unii în Dumneđu.”
(*Deviza Societ.*)

În secolul őrú, ce pórtá cu atáta mándrie frumosul őrú epitet őrú de „secol őrú luminii”, și care imbráncit őrú de num őrú őrú aurilor se apropie de mormint őrú, atát őrú artele, cátu și sciințele á luat őrú un őrú avint őrú úmitoriu. Úr-marea firéscá a acestui progres őrú a fost őrú, cá s'a úsurat őrú existința poporului în multe privințe și s'a satisfácut őrú multor őrú lipse și neajunsuri, de cari suferia om őrúnimea în seclii precedenti.

Secolul őrú presente a fácut őrú, cá inima om őrúnescá sá batá mai tare cá órú și cánd őrú dupá libertate; în el őrú á curs őrú mai multe lacrimi pentru recáștigarea drepturilor naturale și s'a descárcat őrú din pepturile om őrúnirii celea mai sincere suspine dupá fericire și prosperitate. Bunástarea materialá încá

a fácut őrú progrese însemnate contribuind őrú la acésta în locul őrú prim őrú num őrú őrú cel őrú mare alú invențiunilor geniale, ce sunt őrú fótu alú acestui vécu.

Secolul őrú presente prin glasul őrú s őrú de deșteptare a trezit őrú din letargie mai pe tóte popórele și națiunile arátându-le direcțiunea, în care áu sá pásescá, precum și mijlócele, ce duc őrú la fericire și pace interná. Și vocea lui nu s'a oprít őrú numai în palatele sumtuóse, cá a străbátut őrú și pe drumul puțin őrú umblat őrú la cásuța țeranului simplu. Acesta trezindu-se a început őrú a observa, cá acum fórtá brutá nu mai este în stare sá-l apere existința, cá e inomisse necesariu, — dacă voesce sá se cultive, — sá-și fáuréscá și el őrú arme de acele, cu cari este atacat őrú, și cari se vor őrú folosi în ráshóiele viitoare, adecá armele culturei adev őrúrate și a sciinței.

La acest őrú resultat őrú se póte ajunge în sá numai prin labóre diligentá, numai prin muncá, ce ó putem őrú socoti între primele principii de viață. Cáci e adev őrúr őrú, cá un őrú individ őrú, precum și un őrú popor őrú, care nu e altceva decát őrú ó colectivitate de individi, numai atunci începe a fi cunoscut őrú și respectat őrú, cánd őrú își manifestézá rezultatele activitáti sale corporale și intelectuale.

Órú cátu de încordatá în sá ar fi activitatea un őrú om őrú, totuși — nu póte sá fie áșa rodnicá cá atunci, cánd őrú mai mulți cu puteri unite voesc őrú sá ajungá la un őrú resultat őrú. Și secolul őrú presente nu ne-a r őrúmas őrú datorii nici cu idea unirii, concordiei, fráției și solidaritáti. În el őrú s'a pus őrú basá solidá la nenum őrúrate institutiuni, reuniuni și asociatiuni sciințifice, sociale, comerciale, industriale, agronomice etc., în cari unul őrú ap őrúră și lucrá pentru existința și prosperitatea tuturor őrú, și toți pentru existința, înflorirea și prosperitatea unuia. Și în comun őrú ap őrú gustá fructele pline de dulc őrúță ale labórei frátesci.

În fața curențului progresist őrú e tare natural őrú, dacă nici tinerimea nu se dá la ó parte, cá pune mána la lucru, áv őrúnd őrú în vedere sublima misiune de a conduce, cultiva și înspira simțeminte nobile și virtuți creștine și civice în poporul őrú, din care face parte, cá care are sá tréescá și sá-l őrú apere cá pe un őrú párinte bun őrú.

Tinerii împinși de curenț őrú și de dor őrú ferbinte dupá perfecționare áu și înființat őrú mai în fie care centru de culturá cáte ó societate literárá, unde sá se póta cultiva și sá-și póta concepe idei nobile și propusuri

Noi din partea noastră vom sta la post. Dacă din protopopiate nu ni-se va face raportu directu despre starea școlilor, vom cere a ne câștiga asemenea raporte demne de creștințu și pe altă cale. Și dacă vom vedea, că perirea vre-unei școle va veni din neglijința membrilor clerului, nu vom întârzia a descoperi pe aceia, ca să-i cunoșcem cu toții.

Causa mai pe susu de tôte. Noi servim la cause, ér nu la persoane. Pentru cause vom jertfi persoanele, ori cari voru fi acelea.

Să nu cerce nimeni în cuvintele noastre amenințare. Luptăm pentru o cauză supremă: pentru salvarea biserice și școlei noastre, va să dăcă pentru esistența noastră de creștini și de români. În lupta această datorim suntem a ne folosi și de arme de acelea, de cari între alte împrejurări nu ne-am folosi.

La începutul acestei lupte supreme ne îndreptăm glasul doiosu încă odată: *la inima clerului nostru.*

Credința și limba părinților nostri este în primejdie. Nu varvarii, nici oștile dușmane voru să ne-o răpescă. E o lege, care cere dela noi cu 100 fl. mai multu la anu pentru unu dascălu, care e sânge din sângele nostru.

Lăsa-veți voi, fraților iubiți, să ne-o răpescă? Lăsa-veți voi, cari ați fostu pururea razimul credinței și limbei române, ca fiu poporului nostru să blasteme memoria noastră? Lăsa-veți voi, ca să pôtă dăce turma vöstră, că pastorii n'a avutü?

Să nu fie! Și ca să nu fie, la lucru îndată, cu zelü, cu abnegațiune! Triumfulu alü nostru va fi.

La cestiunea umplerii Scaunului mitropolitanu. — Unu corespondentü magiarü esaltatü alü foii „Budapesti Hirrap“ ocupându-se de umplerea Scaunului mitropolitanu între altele cu o efronterie morbidă dăce, că „*nicu o lege, ci numai o datină greșită numesce bi-*

serica noastră „biserica gr. catolică română“,” și basatü pe acestu dă guvernului nise sfaturü cu privire la umplerea Scaunului nostru mitropolitanu, de cari însuși guvernul trebuie să ridă. Foile magiare dimpreună cu corespondenții lorü suntü cunoscuți în lume ca förte ignoranți în ale geografiei și istoriei, și de acolo vine, că de multe ori se blamază strălucitü cu aserțiunile lorü. Corespondentü lui „Budapesti Hirrap“ dăcă numai în cătva. ar cunöce istoria mai nouă a patriei, ar trebui să scie, că Mitropolia de Alba-Iulia cu episcopatele sufragane de Gherla și Lugoșü fură fondate pentru a remunera fidelitatea Românilorü față cu tronulü în revoluțiunea din 1848. De aceea caracterul lorü este *eminenter* românescü. Bulla ridicării Mitropoliei de Alba-Iulia spune apriatü, că ea este eschisivü pentru creștinii gr. catolici de limba română și cu limba bisericească română, va să dăcă éráși *eminenter* românescă. Și pe basa bullei acesteia s'a inarticulatü în dreptulü publicü fundamentalü alü țerei, va să dăcă érá cu caracterü românescü.

Cu privire la cestiunea personală corespondentü se exprimă, că alü treilea candidatü, protopopulü Ioanü Rusu ar fi umblatü deja și la guvernü, ca să lea *promisiunea obligătoare.* Noi acestu despre protopopulü Rusu, din cătü flü cunöcemü, nu o putem crede cu atâtü mai virtosü, că deși figurază între cei trei candidați, totuși scie bine, că dñsulü nu e candidatulü archidiecesei ca ceialaltü doi. Noi nu scimü cumcă fiesce care candidatü cui i-a datü votulü. Scimü însă, că la votarea de probă, ce o a făcutü archidieceasa singură înainte de actulü alegerii, majoritatea covârșitoare a votanților archidieceșani nu s'a pronunțatü pentru dñsulü. Și din acestu putemü conchide, că și la votarea definitivă electorală nu prin voturile archidieceșanilorü a intratü în numărulü candidaților, ei prin voturile diecesanilorü de Gherla sau Lugoșü, căroru Mitropolitulü nu le este și Archiepiscopü nemijlocitü, cum le este archidieceșanilorü, și cari pe ómenii din sinulü nostru nu-i potü cunöce așa bine ca archidieceșanii. Archidieceșanii, cari sciu cătü

pöte agonisi spre scopuri publice unü Mitropolitü agonisitorü ca Șuluțü și Vancea, cari cunöscü lipsele cele multe, în cari suntemü avisați la Mitropolitulü nostru, nici cândü nu ar fi candidatü la Scaunulü mitropolitanü unü omü cu copil ca protopopulü Rusu, căci ori cum va fi, copilulü s'ü este mai apröpe ca clerulü și poporulü archidieceșanü, si din frumösele venite mitropolitane copilulü Mitropolitulü și nu clerulü și poporulü ar avé celü mai mare folosü. De ar avé protopopulü Rusu ori ce alte calități eminente de a governa și conduce o mitropolie în aceste timpuri grele, defectulü acestu nu-lü pöte suplini. Între atari împrejurări nu putemü crede, că unü bărbatü seriosü, nedoritü de archidieceșă, ar mai face și „*promisiuni obligătoare*“ guvernului pentru a ajunge în fruntea archidieceșei. Acestu cu atâtü mai virtosü, cu cătü Capitululü, clerulü gremialü și clerulü din afară astădi după 23 de ani de păstorire a unü Mitropolitü ca Vancea dispune de unü numărü așa frumosü de bărbăți de inteligență eminentă, curajü sfintü și caracterü firmü, cătü sub o conducere cu tactü, carea cerëndü lipsa nu va întârzia a eși la ivelă, i-ar zădărnici din fundamentü ori ce încercări cutezate a noulü Mitropolitü de a implini ceva promisiuni contrare spiritului corectü bisericescü și naționalü, sau contrare desvoltării, progresulü și aspirațiunilorü nostre firesci. Sub blanda și înțelepta păstorire a Mitropolitulü Vancea frumosulü capitalü de inteligență, curajü și caracterü a lucratü în pace și liniște la cultivarea poporului nostru. Dea Dumneđeu, ca așa să fie și sub noulü Mitropolitü, și să nu se ivescă nici odată lipsa, fie prin protopopulü Rusu, fie prin altulü, ca acelu capitalü frumosü să-și arete puterea sa în apërarea tesaurului bisericescü și naționalü în contra aceluia, care ar trebui să fie întâiulü lü apërătorü.

Dacă însă guvernulü vre să fie dreptü și să implinescă dorințele clerului manifestate în celü mai spontanü modü fără nici o agitațiune din nici o parte, atunci privescă numai numărulü voturilorü candidațilorü și ușorü

mărețe, cari aü să le servescă în viitorü de călăuzü.

Demai nostri antecesori cunöcëndü și înțelegëndü spiritulü timpului, care pretinde unirea puterilorü, în anulü 1864 s'a concentratü luându-și de devisa sublima idee a bardului dela Mircești: „*Unii să fimü în cugetü, uniți în Dumneđeu.*“ s'a concentratü și aü pusü basă societății literare: „Inocențiu M. Clain.“ Ei aü făcutü acestü începutü fiindü pătrunși de sfinta lorü chemare și de interesü viu pentru viitorulü și înflorirea biserice și a națiunii nostre. Aü făcutü acestu, pentru ca fiitorilorü conducători imediați ai poporului să le fie mai ușoră perfecționarea intelectului, a cărui obiectü sublimü e adevêrulü, e Dumneđeu, precum și cultivarea inimii, ce are de obiectü bunulü și frumosulü. Aü făcutü acestu fiindü deplinü pătrunși de serioșitatea cauzelorü, ce aü să le aperse preoții Domnului și căpitaniü poporului. Ei aü întemeiatü societatea liberă „Inocențiu M. Clain“, unde membrii să-și culögă în tăcere și liniște sfintă, ca și albinele în unü câmpü de flori, să culögă științu, pe cari cu bărbăție și entuziasmü să le verse în mijloculü poporului, ce însetase atâtü de multü după ele. Să verse științu în mijloculü poporului, care, dacă a fostü espusü vre-odată pericolulü de a nu mai fi, ceea ce este, de sigurü că e espusü acum, cândü îi suntü batjocorite limba și cele mai sfinte simțeminte, simțemintele religiöse.

Acestu e pericolulü celü mai mare pentru unü poporü, căci până ce suferă elü de alte lipse și neajunsuri, până atunci în tôte necasurile fizice și psihice alérgă plinü de demnitate și cu rugăciuni pe buze între păreții biserice, unde află refugiu în persecuțiuni, mângăere în suferințe, tărie și perseveranță în luptele pentru realizarea idealului s'eu. Cândü însă inima îi este sdrobită, atunci elü nu se mai cunöce pe sine și cu atâtü mai puținü pe altulü. Urmarea acesteia apoi este totü aceea, de ce e capace furia deslântuită, este barbarismulü.

Miraris, si nondum sapientia omne opus suum implevit?

Nondum tota se nequitia protulit. Adhuc nascitur, et hinc omnes operam datus! Mulți n'aü învătățatü încă din esperințele piine de amintiri dureroșe ale trecutului, cândü se témăia unei teatraliste nebune, n'aü învătățatü sau că voescü să repetescă experimentulü și la finea seculului presente împingëndü poporulü pe povârnișulü necredinței.

Sperămü însă, că dacă în fruntea poporului se află conducători bravi, cari ținü contü de împrejurările timpului, fuarmați cu armele luminei și „*învelși în virtuți*“, experimentele nu vorü succede. Nu, dacă preotulü nefcetatü va avé înainte ochilorü cuvintele Apostolului: „*Strigă cu tărie și nu înceta, ca trimbița înaltă vocea ta,*“ și dacă va pondera urmările neglijinței esprimate de același s. Apostolü: „*Vat mie, de nu voiü predica.*“

Societatea „Inocențiu M. Clain“ de 29 ani nefcetatü a avutü în vedere scopulü ei de a forma din membrii s'ei preoți pii și zeloși la altariulü Domnului și conducători plini de curajü în mijloculü poporului, cari cu resoluțiune și demnitate să pășescă pe arena de luptă, unde se rășboesce virtutea cu păcatulü, örba necredință și superștițiunea cu lumina credinței, inimiciția cu bländeța, superbia și egoismulü cu umilnăța, cu unü cuvintü spiritulü cu materia.

Între cătü și-a ajunsü societatea noastră scopulü în decursulü esistenței sale și în specie în anulü scolasticü espiratü, lăsămü, ca să judece On. Publicü, la a cărei apărare binevoitoare ne permitemü a supune raportulü anualü următorü:

I. E durerosü, On. Publicü, căudü suntemü constrinși a începe raportulü cu relevarea unorü casuri triste, a cărorü amintire totdeauna ne causază durere și întristare.

Pe timpulü ferilorü de vară anü perdutü pe celü mai înaltü dignitariü bisericescü, pe Escelența Sa Dr. Ioanü Vancea, Archiepiscopü și Mitropolitü de Alba Iulia, membru fondatorü alü societății nostre, sub a căru înaltü patronatü societatea „Inocențiu M. Clain“ a luatü unü avintü îmbucurătorü și a ajunsü la unü renume öre care fiindü ajutatü cu diverse ocasiuni de Mecenatele adevêratü alü științelorü. Mörtea Marelü Archiereü a fostü regretată de toți și cu dreptulü, căci în elü biserica a perdutü unü Pă-

va afla, cumcă cine e doritul clerului, pentru care n'a lucrat nimeni, fără numai Dumeșeu, numele lui cel bun și personalitatea lui maiestatică și totuși grațioasă, iubitore de ordine și totuși captivatore. Pentru el s'a pronunțat majoritatea covârșitoare a clerului arhidieceșan și la alegerea de probă, când aceeași majoritate l'a candidat în locul întâiu. Sau dacă guvernul trece preste întâiul dorit al arhidieceșei, atunci nu trecă și preste alu doilea dorit de un număr considerabil de votanți arhidieceșani și nu se oprăscă la alu treilea, la celu nedorit. Dacă însă guvernul se conduce de alte motive și nu de dorul unei arhidieceșe, atunci pôte face ce va voi. Una însă să o scie, și acăsta e, că deși a fost alegere, arhidieceșea nu și-a putut vedé pe doritii săi pe Scaunul Mitropolitan, de unde pentru acăsta multămitore nu va fi guvernului nici odată, chiar și dacă și guvernul însuși nu și va ajunge scopul său egoistic, cum nu și-l'a ajuns cu neuitatul Vancea.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

În cercurile politice din capitala țerei se vorbește, că intențiunea Măleștăii Sale ar fi să se întrebe poporul, că consimte cu reformele proiectate de guvern. Acăsta întrebare s'ar puté face numai disolvându-se parlamentul și escriindu-se alegeri noué. Guvernul spre a rămâne la putere și la nouéle alegeri, a impus deputaților guvernamentali să folosăscă timpul vacanțelor de vară spre a instrua poporul în cestiunile politice-bisericesci și astfel a isola preoțiunea. Poporul prin dese intruniri publice a condamnat deja politica bisericească liberală, și dacă alegerile ar fi libere, suntem siguri, că poporul nu ar alege candidați cu programul lui Wekerle.

Patriarhul sârbesc Brancovici a fost interelat în o ședință a comisiunii congresului bisericesc, că ce atitudine observă față cu reformele politice bisericesci proiectate de guvern. Elu a

storiu demnu, bărbat piu și erudit, statul unu supus fidel, érá națiunea pe unulu dintre cei mai vrednici fi ai săi, care prin tôte faptele sale s'a nisuit, ca să lumineze poporul, să-l mângăe și să-l aline durerile. Membrii societății „Inocențiu M. Clain” au alergat la Blași, unde prin șirôie de lacrimi își manifestară profundele lor condolițe. În locu de cunună membrii au depus la fondul pentru cei repausați 30 fl.

Môrtea nu s'a îndestulit numai cu atăta. Ea a răpit și pe meritatul canonic prepositu Constantin Păpălvi, membru fondator al societății noastre.

Inimile noastre abia au fost aruncat doliul, cându érá aprôpe de sfârșitul anului scolastic firul telegrafic anunță Românii, să îmbrace din nou doliu, deôrece a fost calcatu la pământu cel mai falnicu brad din câmpul literar, social și politic al românilor, deôrece s'a mutat la cele eterne Georgiu Barițiu, chiar cându era în culmea gloriei sale. Sincerele simțeminte de condoliță le-a exprimat societatea noastră prin o depeșă adresată Comitetului Asociațiunii Transilvane, érá în locu de cunună membrii societății au trimis acelu Comitetu 14 fl. v. a. pentru fondul „George Barițiu”.

(Va urma.)

răspuns, că deși față cu guvernul nu tresce încredere necondiționată, totuși dimpreună cu corul episcopesc s'a pus în opoziție față cu politica bisericească, și acăstea l'a datu espreșiune lămurită în reprezentațiunile trimise Măleștăii Sale și guvernului.

Roma.

Sfinția Sa Leon XIII a numit pe Msgr. Aloisiu Veccia de secretariu la Propaganda în afacerile ritului oriental, érá pe fostul uditore dela nunciatura din Viena Msgr. T. Tarnassi de vice-secretariu la S. Congregațiune pentru afacerile bisericesci estraordinare.

Șahul Persiei Nasr-Eddin a scris Sfinției Sale din incidentul jubileului episcopesc o epistolă de felicitare, prin care își exprima stima și reverința profundă față cu capul bisericeii catolice.

Frância.

Guvernul republicei franceze spre a suprima cu ori ce prețu ordurile călugăresci a adus o nouă lege asupritore, pe care o execută cu cea mai mare rigore. Anume fiind că averea ordurilor de călugări și călugărițe nu se împarte, ca statul totuși să pôtă lua din averea lor, de câte ori môre vre-un membru alu cutărui ord, trebue să se plătescă 10%, sub cuvintu că membrul defunctu a lăsatu partea sa de avere (nimeni nu pôte lăsa, ceea ce nu are) celorlalți membri, deși cei mai mulți membri trăesc din cerșit, avându ordul abia casă, unde locesc și unde se grijesc miseriei și morboșii. Casa călugărițelor din Morlain neavându de unde plăti percentele cerute de erariu, se va vinde din partea autorităților erariale pe calea licitațiunii. Totu acăstu guvern neîndurat față cu biete călugărițe, cari se jertfesc pentru îngrijirea de miserie, morboși, orfan și instruță gratuitu, este foarte indulgent față cu ômenii avuți. Casa Rothschild a fasonat, că are numai 150 milioane, ca să nu plătescă contribuțiune mare, și i-s'a cređut, deși cunoscutu este, că are și de 10 ori 150.000.000 frs.

Contele D'Haussonville, reprezentantul contelui de Paris, în unu discursu ținutu cu ocaziunea banchetului datu de presa monarchistă a disu, că partidul monarchist va pretinde modificarea legii, care șilesc pe clericul a servi în armată, prin ce numai decresce numărul clerului; mai departe, ca să nu se alunge din școlă preoții, călugării și călugărițele, cari au lucrat mai multu pentru instrucțiunea populară în seculul presentu.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În timpul vacanțelor de vară deputații cutrieră cercurile electorale spre a face dări de samă despre activitatea lor de până acum, a pune pe alegători în curentu cu afacerile de actualitate și a-i câștiga pentru principiile profesate de dînșii. Atare călătorie a făcutu la Satmaru, contele Apponyi, șeful partidului naționalu. Tôtă lumea aștepta, ca Apponyi

prin discursul său să reverse lumină asupra cestiunilor politice bisericesci atât de incurcate din partea guvernului liberal și să arete calea cea corăspunđătoare pentru rezolvarea lor. Daru ingeniosul conte nu a multămitu așteptarea comună, elu nu a vorbitu nimic nou, ci a lăsatu lumea în nedumerirea de mai înainte.

Capii frațiunii Eötvös a partidului independentu au făcutu în săptămăna trecută unu peregrinaj la „bătrênul sfințu”, cum îl numesc ei, dela Turin. Rentercându-se acasă au raportat celorlalți membri ai partidului despre rezultatul peregrinajului. În raportu dăcu între altele, că „Ungaria se guvernă din Viena, din Roma și din Turin. Noi (adecă aderenții lui Kossuth) protestăm atâtu contra guvernării din Viena câtu și a celei din Roma, dar guvernarea din Turin voim să o promovăm în țară. Spriginirea din partea lui Kossuth o socotim de o norocire națională.”

Mișcările socialiste s'au străplântat din țerele apusene și în monarchia noastră. În Viena, Praga și Brünn lucrătorii au ținutu adunări forte cercetate pretindându introducerea sufragiului universalu. În Ungaria s'au ținutu adunări socialiste la Aradu și Budapesta. Socialiștii unguri nu se multănescu numai cu sufragiul universalu, prin care ar fi și ei reprezentați în dieta țerei, ci pretind și introducerea căsătoriei civile, despărțirea bisericeii de cătră stat și secularizarea completă a școlilor.

Miseria, ce în urma sarcinelor publice se lătesce totu mai multu și în poporul dela țară, este unu teren roditoru pentru principiile socialu-democratice.

Germănia.

Alegerile pentru dieta imperială sunt aprôpe terminate. Foile sunt de acord, că majoritatea deputaților va fi pentru votarea proiectului militar. Anume cam 205—210 deputați voru părtini proiectul guvernului, în care însă se voru face mai multe modificări. Contra proiectului sunt partidul centrului (cu 93 de membri), partidul socialu democrat, cu 45 de membri, precum și unele fracțiuni ale partidului liberalu, cu totul cam 192 deputați. Guvernul numai în cestiunea proiectului militar pôte conta la majoritatea voturilor, daru nu și în alte cestiuni.

Frância.

Camera francesă érá a avutu o ședință furtunosă, a cărei urmări au fostu procese și duele. Deputatul boulangist Millevoye a cetit în ședința închisă a camerei mai multe documente de cuprinsu politicu, despre cari dăce, că au fostu decopiate din archiva ambasadei englese din Paris. Între documente se află o consemnare a acelor bărbăți politici francesi, cari au primitu bani 500—200.000 funți șterl., pentru că au tradat patria lor guvernului englesu. Între cei inculpați cu tradare de patrie se numără Bourdeau, Clemenceau și Rochefort. Ministrul Dupuy nu a datu cređemintu

actelor cetite și a ăisă, că Millevoye a cădută jertfă vre-unei mistificațiunii, ceea ce s'a și întâmplat. Insu-și individul, dela care a primită Millevoye pretinsele documente, a mărturisit înaintea judei de instrucție, că ăinsulă a falsificat documentele după instrucțiile și în sensul, ce i-s'a dictat de cătră E. Docret, directorul ăiarului boulangistă „Le Co-carde”. Falsificatoriul Norton a primită 5000 frs dela Ducret. Boulangistă prin pretinsele documente au voită să compromită pe alții și s'au compromisă pe sine și s'au incurcată în procese.

Anglia.

Billulă home-rule se pare că nu va eși la bună sfârșit. Gladstone a admisă unele modificări în textulă billulă, prin ce și-a instrăinată pe deputații irlandesi. Anume dispozițiile finanțiale se voră hotărâ de o cam dată numai pe 6 ani, după expirarea căroră se voră revede. În restimpulă acesta dieta irlandesă nu va fi îndreptătită a manipula dările ori a introduce dări noue. Irlanda va fi obligată a subministra $\frac{1}{3}$ parte din venitele sale la cassă regală, precum și acele dări, cari este parlamentulă anglesă îndreptătită a le impune pentru armată ori alte scopuri de apărare. Deputații irlandesi vędă în aceste dispoziții o neîndreptățire și dejosire a Irlandei, și pentru aceea le voră combate. Dacă voră trece și Irlandesi în opoziție, atunci billulă home-rule se pôte considera de cădută.

Sêrbia.

Ministrulă-președinte Dokici dezvoltândă programulă cabinetulă actuală a ăisă, că va respecta cu acurateță constituțiunea și va garanta pentru siguritatea publică. Va întrețină raporturi loiale și amicabile cu tôte puterile, dară mai alesă cu cele învecinate Sêrbiei. În scupcină s'au pertractată și primită tractatele comerciale cu Austro-Uogaria și cu Germania. Mai mulți deputați ceră punerea sub acusă a cabinetulă Avacumovici, pentru că fiindă la putere ar fi vătămătă constituția. „Pol. Corr.” aduce scirea, că regele Sêrbiei a fostă invitată să viziteze pe sultanulă în Constantinopol.

Correspondințe.

De lângă Oradea-mare, 19 Iun. 1893.

Clarissime Domnule Redactoră!

Binevoită a-mi permite locă în colônele „Unirii” spre a notifica ună evenimentă memorabilă și de interesă din comunitatea bisericescă gr. cat. română de Nogioridă (N.-Ûrögđ) ingremiată diecesei gr. cat. române de Oradea-mare.

În comuna Nogioridă până în anulă 1858 numai $\frac{1}{3}$ din poporațiune a mărturisită religiunea gr. cat., ărá $\frac{2}{3}$ părți au profesată confesiunea gr. orientală. În anulă comemorată devenindă tótă comuna gr. cat., partea catolică de mai multe decenii și-a părăsită edificiulă bisericescă situată afară de comună în mijloculă cemetierulă și a adoptată — cu învoirea Escelenței Sale Nuntăiului apostolică și a Escelențiilor Sale Szaniszló episcopă cat. de rită latină din Oradea-mare ca

patronă ală bisericei și parochiei gr. cat. de Nogioridă și Vasiliă l. b. de Erdélyi episcopă ală Oradei-mari — edificiulă bisericei până atunci gr. orientală, fiindă aședată acela în centrulă comunei. Au fostă prezenți cu ocaziunea susceperii s. Uniri și a depunerii solemne a mărturisirii credinței comemorații doi prelați ai bisericei catolice.

După primirea s. Uniri numărulă credincioșiloră s'a urcată la 700 suflete, pentru care numără edificiulă bisericei vechi nu a avută spațulă suficientă. Din care causă încă atunci s'a pusă în prospectă aridicarea unei biserice nouă corăspundătoare. Promisiunea a rămasă pium desiderium până în anulă 1892, cândă după ce de 10 ani a fostă ruinată edificiulă bisericescă și din mandatulă organeloră administrative a fostă părăsită, — în decursulă căroră și până ađi cultulă divină s'a servită în sala spațioasă școlară străformată cu concediulă grațiosă ală măritulă guvernă diecesană în capelă, — marele mecenate Escelența Sa Mihailă Pavelă episcopă diecesană ne mai putendă aștepta realizarea promisiunii din partea patronulă obligată și luândă în considerațiune plângerile juste ale credincioșiloră, — chiară în anulă 1892 a întregită fondulă Paveliană în favorulă diecesei la ună milionă de corone, — s'a decisă să aridice ună edificiă corăspundătoare atâtă Maiestății divine câtă și indigențeloră poporulă credinciosă, care ađi numără preste 800 de suflete. Decisiunea grațiosă în decursulă anulă numită s'a realizată, și că nu s'a predată scopulă preșiptă până acum, causa a fostă, că instrucțiunea internă pentru rigorea țernei trecute numai în decursulă lunei acesteia se va fini.

Credincioșii vędendă, că li-s'a aridicată o biserică pomposă, și dănsii și-au intrunită tôte puterile, ca și internulă să fie provădută conformă esteriorulă. Așa s'au procurată trei campane consonante GCE, a căroră masă curată fără coronele de feră cântărescă 938 kg., aședate pe șinuri de feră, pentru ună preță de 1680 fl. 50 cr. Pentru pictura bisericei, tabernaculă, două candelabre și iconostasă s'au dată 2400 fl. Pentru strane, scaune și despărțemintă între naea și tinda bisericei din ofertulă benevolă ală credincioșiloră s'au spesată 800 fl.

Au contribuită în floreni v. a.:

Georgiă Crainică notariă cerc. 50, Antonă Barană 5, Ioană Percs 2, vėduva lui Ioană Ciortină 0.50, Georgiă Gețe a Peli 5, Ioană Crainică a Popi 5, Mihailă Iamboră Purcaru 1, Moise Crainică 10, vėd. lui Teodoră Criste 0.50, Mihailă Dobai 15, vėd. Marie Buzás 1, Dimitriă Chiffor Verdeană 5, vėd. lui Ioană Iamboră 0.50, Mihailă Cerno 20, vėd. lui Mihailă Flutură 1, Ioană Achimă 1, vėd. lui Ioană Sarca 0.50, vėd. lui Georgiă Maga 1, vėd. Teodoră Maga 5, Teodoră Maga 5, Mihailă Crainică Lupu 1, Ioană Achimă a Costi 5, Teodoră Pap a Mitru 3, Teodoră Achimă Bonga 1, Ioană Hurgoiă 15, Petru Cerno a Miculi 2, Flóre Precupă 1, Petru Achimă a Costi 2, Teodoră Dobai Corbu 1, Petru Dobai Pipașă 5, Georgiă Criste Lula 2, Geogiă Chiffor Verdeană 3, Mihailă Chiffor Verdeană 1, Georgiă Sălăgeană 1.50, Ana Bradă 2, Flóre Dobai 5, Ioană Iambor 5, Indrie Iambor 2, Vasiliă Mladin 5, Petru Gețe 5, Georgiă Ciortină invăț. 20, Petru Cerno a Gavrilă 1, Mihailă Iamboră 1, Petru Cerno 1, Ivantie Iambor 15, Petru Dobai Danciu 1, Georgiă Mateuță 1, Ioană Ciortină 5, Ilie Crainică 1, Vasiliă Șfurle 1, Mihailă Șfurle 1, Ioană Dobai 3, Georgiă Gețe a Todă 3, Ioană Ardeleană 5, Georgiă Gețe și mamă-sa Eva 5, Ioană Gețe a Evei 1, Ioană Gețe a Peli 2, Georgiă Gețe 5, Flóre Ciortină 10, vėd. Ioachimă Ivasca 0.50, Iosifă Herczeg 1, Mihailă David 2, Geogiă Achimă a Moisi 5, Ioană Suciu 2, Teodoră Szilagy 2, Teodoră Sarca Lupu 2, vėd. Petru Sarca 0.50, Iosifă Kulics 10, Micula Hora 1,

Teodoră Șfurle Ciuhu 10, Iosifă Popă 5, Teodoră Șfurle Pecu 1, Ioană Baba 1, Georgiă Ciortină 50, vėd. lui Mihailă Achimă 5, Ilie Crainică Drilla 2, Ioană Szilagy 5, Mitru Crețu 10, Georgiă Cerno 6, Simeonă Papp 5, Samson Trippa 2, Ilie Bradă 3, Petru Criste 5, Ilie Jász 3, Petru Papp 25, Ioană Criste curat. prim. și soția Flóre 50, Georgiă Șfurle 3, Ioană Trippa a Haschi 2, Ignățu Barană 5, Ioană Davidă a Bili 1, Mihailă Sarca a Vidi 1, Ioană Precupă 5, Ludovică Kulics faurulă 5, vėd. Ana Hurgoiă 5, Mitru Indrie 2, Georgiă Chiforă a Miculi 15, Mihailă Szabó 3, Alexe Criste 2, Ioană Crișană 10, Ștefană Herczeg 2, Ștefană Trippa 2, Georgiă Șaradi 2, Mihailă Crețu 50, Flóre Achimă 5, vėd. lui Ioană Gețe Pele 5, Ioană Cerno 20, vėd. lui Carolă Beivnecker 30, Iulia Kulics 5, Marie Grama 1, Mitru Szilagy 1, Teodoră Mihence 1, Petru Popă a Samsoni 2, Vasiliă David 1, Petru Netea 2, Teodoră Papp D. 1, Ioană Papp P. 1, Ioană Corolană 1, Georgiă Corolană 1, Micula Trippa 1, Georgiă Trippa 1, Moise Șfurle 1, Ioană Mago 1, Georgiă Lazară 10, Irimie Murășană 1, Ștefană Németh 5, Flóre Criste 12, vėd. lui Mitru Achimă 0.50, Ioană Gețe Pepi 1.50, Petru Crainică 5, Ioană Crainică a Speti 2, Mihailă Szilagy 3, Mitru Pap 15, Carolă Körfy 5, Carolă Körfy 5, vėd. lui Teodoră Hanga 4, Mihailă Gețe a Peli 3.

S'a procurată ună lusteră frumosă în preță de 125 fl. prin Petru Ciortină credinciosulă bisericei; o lampă înaintea iconostasulă în preță de 23 fl. prin Iosifă Kulics asemenea credinciosă ală bisericei.

Fiindă edificiulă bisericei aședată chiară lângă drumulă de țară, la îndemnulă notariulă cercuală Domnulă Georgiă Crainică, română adevărată, s'a aședată ună orologiă în turnă în preță de 650 fl., ca și călătorilă să se pótă orienta în calea loră.

Ca acelu edificiă să se pótă păstra curată și apăra de murdăriile, la cari ar fi fostă espusă, s'a impresorată cu cinctură frumosă, care ca să fie mai durabilă, învățătorulă pensionată Georgiă Ciortină a primită asupra-și colorarea, voină a ușura starea cassei bisericei, și așa eshauriate prin speșele multe. Cinctura a costată 225 fl. Totă acelu învățătoră pensionată, ca zelulă sėu nutrită cătră cele sfinte să-lă demustre mai lămurită, a comandată pe speșele sale icóna Măntuitorulă în mormintă (Plășteniță) și ună cadru înaltă de 280 cm. și lată de 116 cm. în preță de 25 fl. Au dăruită pe sama bisericei nouă o icónă a Preacuratei aședândă pe altariă credincioșii rom. catolici Georgiă Finzler și soție-sa Catarina Takács în preță de 25 fl., Ioană Papp doi praporă vineți de mătasă, și Nicolae Trippa o cădelniță în preță de 10 fl. D. Georgiă Crainică notariulă cercuală a procurată două vase pentru vină și apă cu tasă în preță de 11 fl. 50 cr.

Fiindă acum cu tôte gata, așteptămă grațiosă dispozițiune a Escelenței Sale Domnulă Episcopă diecesană și binefăcătorulă nostru Părinte în privința consacrării, despre care actă la timpulă sėu voiă refera detaiată.

Credincioșii comunei bisericesci aducă mulțamita cea mai profundă fiescă preabunulă Părinte Escelenței Sale Domnulă Episcopă diecesană Mihailă Pavelă pentru darulă perenă. Tatălă celă cerescă să-lă lungescă firulă vieței încă mulți ani, ca să albă ocaziune și timpulă de a-și mai pută înmulți mărgăritarele în cununa meriteloră neperitóre. Asemenea mulțămesce comitetulă bisericescă tuturoră acelora, cari au binevoită a sucurge cu ofertele sale benevole întru mărire și onóra lui Dumneđeu spre înfrumșetarea bisericei nóstre.

Alexandru Bozintană,
parochă gr. cat. rom. în Nogioridă și prot. emer.

Încunoscire.

În fața situațiunii create relative la fondurile grănițeresci și la școlile susținute din acele, reprezentanții proprietarilor în adunarea ținută în *Năsăud* la 27 Decembrie 1892, au hotărât să se facă pașii legali la forurile mai înalte, și pe baza prea înaltelor autografe ale Maiestății Sale să se ceară respectarea determinațiunilor cuprinse în Instrumentul fundationale, și în deosebire să se ceară respectarea dreptului exclusiv de proprietate al grănițerilor și al descendenților de grănițeri, precum și respectarea dreptului de administrare al fondurilor școlare Năsăudene prin proprietarii adevărați și respectarea caracterului românesc confesional al tuturor școlilor susținute din acele fonduri.

Cu efectuarea acestei hotărâri s'a însărcinat o comisiune din 9 inși. Această comisiune sub conducerea vicariului foraneu al Rodnei a prezentat în audiență specială obținută la 19 Mai a. c. 2 ore d. a. un memorandum voluminos Escelenței Sale Ministrului Președinte Dr. Alesandru Wekerle, îndreptat către Înaltul Ministeriu reg. ung. Petitulă proptit cu toate documentele de lipsă este într-o toată în conformitate cu hotărârea preatinsă a grănițerilor și a urmașilor lor legiuți. Primirea asecurătoare din partea Escelenței Sale Primministru ne întărește speranța în reușita dreptei noastre cauze.

Acesta este pasul primu făcutu de Comisiune. Aducându-lu acesta la cunoștința tuturor comunităților grănițeresci și membrilor acelora, dăm expresiunea speranței, că poporațiunea fostă grănițeră nu va întârzi a sprigini cu totă puterea morală și pașii ulteriori ai Comisiunii, ca așa ajungerea rezultatului dobândit să fie eflusul forțelor întregii poporațiuni foste grănițere, care pe lângă iubirea de ordine și disciplină, pe lângă alipirea neclătită către Înalta Casă Domnitore, se mai pôte mândri în măsură considerabilă și cu dorul neastimpăratu de a-și asecura dezvoltarea culturală a fiilor săi în direcțiunea cea adevărată.

Năsăud, 22 Mai 1893. ¹⁾

Dr. Demetriu Ciuta. Dr. Ioan Popu.
Ciril Deacu. Simion Monda.
Pamfil Grapini. Gerasim Domic.
Petre Vertiot. Ioan Mărgineanu.
Dr. Alex Larionessi.

Convocare.

Despărțimentul VII Hațeg a Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român își va ține adunarea în anul acesta *Joi la 6 Iulie* (Născerea lui Ioan Botezătorul) în comuna Cărnesei cu începutu la 10 ore a. m., la care membrii Despărțimentului sunt invitați a lua parte.

Hațeg la 25 Iunie 1893.

Ioane Ianza, N. Trimbloniu,
directoru. secretaru.

Convocare.

Adunarea generală a despărțimentului XXIV (Murșu-Oșorhei) al Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se convoca prin această

în comuna *Săbadul de câmpie* pe 1 Augustu, sârbătorea Sfintului Ilie Proculu pe 1 ora d. a.

Murșu-Oșorhei la 25 Iunie st. n.

Vasilu Hossu m. p.,
directorul despărțimentului.

Noutăți.

La Seminarul teologic din Blăși s'a încheiat anul școlastic la 25 Iunie, când s'a celebrat liturgia de mulțămire din partea corpului profesoralu în frunte cu Rds. D. Dr. Alesandru Grama, rectoru seminarialu. În anul școlastic 1892/3 au ascultat studiile teologice în Seminarul archidieceșan 48 alumnii, și anume 39 din archidieceșă, 6 din diecesa Lugoșului și 3 din diecesa Oradei-mari.

La gimnaziul superior gr. cat. din Blăși s'au început examenele în 23 Iunie și au durat până în 27. În 30 la 7 ore dimineață s'a celebrat în biserica catedrală s. liturgie de cătră directorul gimnaziului asistat de corpul profesoralu fiind de față și tinerele studioșă. La finea sfinte liturgii s'a cântat „doxologia cea mare”. La 8 ore s'au citit clasificățiunile și împărțit premiile.

Promovare. *Dlu Iacobu Radu*, alumnul alu Colegiului pontificiu S. Atanasiu din Roma și doctoru în filosofie, după trecerea esamenelor cu succes strălucit în Institutul de Propaganda fide, a fostu promovat la 24 Mai și de doctoru în Teologie. Talentatul tineru este născut în Ufalou și e frate cu Cl. Dr. Dem. Radu, profesor în Bucuresci. Fericit părintu, cari au atari fi.

În odată Rutenii și Roma. Poliția din Viena a descoperit pe studenții rusofili, cari au avut nerușinarea de a insulta în un mod atât de murdaru pe mitropolitul Szembratovicz, și pe vre-o 8 din ei i-a și arestatu. Procurorul i-a pus în stare de acuză pentru crima de vătămare corporală. Se speră, că acești tineri, cari în locu de a-și vedea de studii, provocă scandale, își vor lua pedepsa meritată. — „Gazeta” în numărul său din 25 Iun. erăși susține, că înșiși peregrinii ruteni la Roma au spus în Viena, că Mitropolitul rutenu dela Lemberg, ar fi primit în Roma nise porunci a Papei, cari vatămă independența și caracterul național al bisericii gr. cat. rutene, și pentru aceea studenții ruteni din Viena au demonstrat contra Mitropolitului. Ne luăm dară libertatea a întreba pe „Gazeta”, că vorbita ea cu careva din peregrinii ruteni, de susține așa pe de bună samă? Răspunsul va fi sigur, că nu a vorbitu. Atunci dară de unde scie? De ar voi să fie sinceră, ar dice de sigur, că așa a citit în foile jidovesce, căci numai acele potu vorbi absurdități ca aceea cu „sfințulu Torquemada”, reproducă și de „Gazeta” fără nici o reflexiune. Ei bine, însă atunci dară pentru ce s'a supăratu așa tare, că amu timbrat cum se cuvine și pe tinerii demonstranți și mai cu samă minciunile jidovesce? Nu cumva „Gazeta” este și „aliata” Jidovilor?

On. dnu Vasiliu Suciū, parochu gr. cat. în Căpașul de Câmpie, acuzat pentru crima de agitare contra statului și achitat din partea tribunalului din Turda din motivul, că cele aduse contra lui nu s'au putut proba, a fostu achitat și de cătră tabla reg. totu din același motiv.

Condamnarea părintelui Lucaciū din partea tribunalului din Sătmăru la 13 Iun închisore ordinară a fostu aprobată de cătră tabla reg. din Dobrișin. *Dlu Lucaciū* a fostu la începutu forțe aspru tractat în temnița din Sătmăru, dându-i-se o chilie întunecată și umedă, eră vîptu nu i-s'a permis să aducă din afară, ci i-s'a datu de alu robilor de rîndu. Acum i-s'a îmbunătățit încâtva vîptul, deși ca la preot și omu cultu i-se putea permite, să-și conducă vîptu amăsurat pușățiunii și modulu său de viață.

Temnițe de stat. Diarele magiare aduc scirea, că guvernul are de cugetu a ridica temnițe de stat în Cluș și Afud. Cu de acestea sigur va ferici țara.

Măcelu la Scărișora. În noptea de 21 spre 22 Iunie s'a întâmplat o ciocnire regretabilă între vigili pădurilor erariale dela Scărișora și între mai mulți locuitori de acolo. Anume vigili au luat cu puterea caii mai multor păstori sub cuvintu, că păstori ar fi furat lemne din păduri. Aceștia simțindu-se nevinovați s'au opus vigiliilor, cari au recursu la arme, rîndu greu pe 6 păstori, dintre cari unii au și murit. Spre liniștirea spiritelor s'au trimis la fața locului gendarmii din Câmpeni și o companie de soldați din Abrud; asemenea a eșit și vice-comitele comitatului Turda-Arieșu.

Curte regală magiară. Diarele magiare spun, că în sesiunea dela toamnă a dietei cu ocaziunea desbaterii budgetului pe 1894, se va aduce înainte și cestiunea înființării curții regale ungare în Budapesta, și ministrul Wekerle s'a pus în conțelegere în privința acesta cu locurile competente din Viena.

Împăcarea partidelor opoziționale din Croația. Episcopul Strossmayer și Dr. Anton Starcevic, capii celor două partide opoziționale din dieta croată, s'au întâlnit de curându la Krapina-Töplitz, unde s'a hotărât împăcarea partidei moderate cu a celei starcevicane și lupta comună contra partidului magiarofilu, care este astăzi la putere în Croația.

Dimisiunea comiților supremi. *Török Albert* comite suprem alu comitatului Udvarhely și *Döry József* alu Bihorul și-au dat dimisiunea.

Cestiunea română ocupă totu mai mult pe Români din regat. În 23 Iunie studenții universitari din Bucuresci s'au întrunit în palatul universității. Comisiunea însărcinată cu organizarea unei mișcări naționale propune abținerea dela manifestațiuni de stradă, și organizarea în conferințe naționale, ținute de studenți în țara întregă arătându-se starea de compătimită a Românilor Transilvaniei, a căroru esistență este periclitată, eră împreună cu dnușii sunt periclitati în esistența lor și cei din România. Se va scrie în cauza acesta prin diare, se va trimite ună manifestă studenților dela toate universitățile din Europa, și totodată se va adresa ună manifestă specială cătră studenții magiari, cari se vor face atenți, că politica urmată de guvernul ungurescu față de Români este periculoasă și pentru esistența Magiarilor. Liga culturală va ajuta cu banii mișcarea inițiată de studenții universitari.

Cursu de limba română la Montpellier. Asociațiunea felibrilor latini în adunarea ținută la Montpellier în Frâncie sudică urgiteză crearea cursurilor de limba română și macedo-română la facultatea de litere din Montpellier.

Bătae în parlamentul italianu. Pe cându se debătea în camera deputaților din Roma proiectul de reorganizare a bancilor, între deputații Aprile și Belgiojoso s'a născut o certă, care a degenerat în bătae cu pumnul. Abia le-a succedat celorlalți deputați să-i descaiere. Apoi mai dică cineva, că nu trăim chiar în seculul civilizațiunii și alu libertăților.

Casuri de morțe. *Vasilu Popu* preot gr. cat. în Budiul de câmpie a repausat în 18 Iunie în anul alu 73-lea alu etății și alu 43-lea alu preoției. — *Ioan Suciū* parochu gr. cat. în Petridul superioru a repausat în 24 Iunie în etate de 27 ani în anul alu 2-lea alu preoției. — *Basilu Bochișu* parochu gr. cat. în Aghireșu a repausat în 28 Iunie în anul alu 67-lea alu etății și alu 41-lea alu preoției.

În veci amintirea lor!

Pentru procurarea de recușite, stéguri flamure, policandre, albituri, obiecte piț, icone și cărți bisericesci recomandăm institutul de artă a lui **Süts și comp. din Budapesta**, cari la dorință trimit gratis catalogul prețurilor.

¹⁾ Vom reveni. Red.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

V.

Legalitatea canonică a conciliilor provinciale din 1872 și 1882.

(Continuare).

Dacă cineva, ceea ce nu credem, s'ar mai îndoi de superficialitatea legendară, cu carea dl. Densușană tractează cestiunile bisericesti și în specialu sinodele provinciale dela 1872 și 1882 în „cercetările sale“, atunci să cetască cuvintele următoare ale dînsului: „*Însă conclusele aceste din 1872 și 1882 nu ajunseră la cunoștința poporului și a părții celei mari din cleru nici chiar la anul 1884, și și mai departe fură ținute ca unu secretu religiosu.*“ Va să dică, dl. Densușană susține, că nici chiaru la 1884 și chiaru și după 1884 afară de participanții la sinodele provinciale nu avea nimeni cunoștința de decretete aduse în ele.

Dacă acum dl. Densușană a avut voia bună, cându a scrisu babilonulu acela de falsități istorice, juridice și dogmatice numit „cercetări“, atunci mai întâiu s'ar fi informatu, cum trebuie să se informeze ori ce omu seriosu, cându vre să scrie ceva. Informându-se ar fi aflatu foarte ușor următoarele:

1. „Conclusele“ sinodului provincialu întâiu nu fură publicate numai în sinodulu provincialu dela 1882, ci în archidieceșă fură publicate în sinodulu archidieceșană din Octobru 1882. În dieșă Oradei-mari în sinodulu dieșăană dela 7—12 Nov. 1882, în a căru decretete tipărite în Orade la 1883 la pag. 39 se cetesc următoarele: „*În sesiunea publică a două a sinodului dieșăană în ziua de 8 Nov. publicându-se decretete conciliulu provincialu ținutu în Blășiū la anul 1872, dela ziua memorată întră în vigore,*“ era mai la vale: „*Decretete conciliulu provincialu din 1872 împărțindu-se pentru fiesce care parochie.*“

În dieșă de Gherla fură publicate în sinodulu dieșăană ținutu dela 12—14 Nov. 1882, era în dieșă de Lugosiu în sinodulu dieșăană ținutu dela 12—19 Nov. 1882.

2. „Conclusele“ sinodului provincialu alu II-lea fură publicate în conferința episcopescă ținută în Blășiū la 15 Nov. 1885 și apoi numai decâtu prin circulare în toate patru dieșesele.

3. „Conclusele“ amindororū sinodelorū se află aproape în fiesce care parochie din cele 4 dieșese, și în specialu a celui dintăiu încă dela anul 1882, cându fură publicate în sinodele dieșăne din toate patru dieșesele, a celui de alu doilea încă dela 1885, cându asemenea în toate 4 dieșesele fură publicate prin circulare, despre ce foarte ușor se pōte convinge dl. Densușană.

4. Dela publicare în sinodele dieșăne din 1882 și în 1885 prin circulare clerulu din toate 4 dieșesele folosesc decretete amindororū sinodelorū provinciale în toate afaceșele bisericesti, și în cauzele procesuale se face în continuu provocare la ele, despre ce dl. Densușană ușor își putea câștiga informațiune, dacă voia să afe adevărulu și să nu scrie falsități.

Ca cetitorii nostri să se convingă încă și mai bine de legendara superficialitate a dl. Densușană, să mai cetască și cuvintele următoare ale dînsului: „*Abia la 1886 se tipăriră actele ambelorū acestorū conciliū.*“ Cătu de cu diligență s'a informatu dl. Densușană despre lucrurile aceste, se pōte vedea de acolo, că actele conciliulu întâiu fură tipărite în Blășiū la 1882, era a celui de alu doilea totu în Blășiū la 1885, era la anul 1886 se ivi lipsa să se tipărescă în Blășiū edițiunea a două a decretelorū ambelorū conciliū. Superficialitatea dl. Densușană își ajunge culmea, cându susține, că „*decretete conciliilorū abia la 1886 se tipăriră*“, și apoi în notă spune, că: „*ele pōrtă pe fața întâiu însemnarea de edițiunea a II-a.*“ Noi însă n'am văditu până astăzi edițiunea I. Cine e însă de vină, că dl. Densușană „*n'a văditu până astăzi edițiunea I?*“ De siguru numai neglijența dînsului. Dacă pe edițiunea dela 1886 era

scrisu „*edițiunea a II-a*“, atunci dela sine urmază, că edițiunea I s'a tipăritu probabilu înainte de 1886, și atunci numai o tractare superficială ca a dînsului pōte să dică, că „*abia la 1886 se tipăriră*“. Mai departe dice, că nu scie, unde fură tipărite, în Blășiū sau în Roma, deși fața lătăie cuprinde apriatū loculu și timpul tipăririi în cuvintele: *Blășiū 1886*. Altu omu mai seriosu ar fi dîșu numai, că nu scie, în ce tipografie fură tipărite, era nu că nu scie în ce locu, după ce vede pe ele: *Blășiū 1886*.

Totu așa de bine informatu este dl. Densușană și cându dice, că „*decretete fură ținute și până la 1884 și după 1884 ca unu secretu religiosu*“, și „*nici diarele noastre naționale nici literați români nu avură nici o cunoștință despre decisiunile acestorū sinode până în toamna anulū 1892, cându pentru prima oară fură descoperite publiculu prin „Gazeta Transilvaniei“.*“

Că „*diarele noastre naționale și literați români*“, de bună samă numai cei ce scriu ca dînsulu fără nici o informațiune totu de rostū, avutū sau nu cunoștință despre ele înainte de „*toamna anulū 1892*“, este trēba lorū. Noi dîcemu, că au pututū să aibă, dacă au voitū numai, căci nici cându „*nu fură ținute ca unu secretu religiosu*“. Căci mai întâiu „*Fōea bisericescă*“ din Blășiū în numărulu său dela 25 Ian. 1883 a scrisu unu articolu despre ele, îndată ce fură tipărite. După aceea mai de multe ori fură amintite și se făcu provocare la ele, în amindouē periōdele de esistență a acestel foi cu mulți ani înainte de „*toamna anulū 1892*“. Mai departe în fōea „*Unirea*“ din Blășiū dela începutu mai de multe ori s'a făcutu provocare la ele, și așa ori cine putea afla de esistența lorū înainte nu numai de „*toamna anulū 1892*“, ci și înainte de vara, primăvara și iarna acelu anū, și a mai multora, fără a avē nici cea mai mică lipsă de descoperirea „*Gazetei Transilvaniei*“, în toamna anulū 1892. „*Dacă diarele naționale*“ și „*literați români*“, erăși numai cari scriu de rostū ca dl. Densușană, n'au avutū cunoștință de ele, au să și imputeze numai lorū, ca și dl. Densușană, care n'a avutū cunoștință despre ele, fiindu că n'a cercatū, cum n'a cercatū și nu s'a informatu despre nici unu lucru, de cari a scrisu în „*cercetările*“ sale. Dacă voia să cerce, atunci nu avea lipsă să umble multu, căci la dînsulu în casă pe odihnă putea să afe, că decretete sinodulu provincialu întâiu fură edate încă la 1882, va să dică cu 10 ani înainte de „*toamna anulū 1892*“. Fiindu că în cercetările sale se provocă la Nilles, așa se vede, că-lu are, și de aceea nu avea lipsă, decâtu să deschidă tomulu alu II-lea, și acolo la pag. 695 ar fi aflatu, că actele conciliulu provincialu futăiu fură publicate sau edate încă în 1882. Dacă însă dl. Densușană nu caută nimicū, ci scrie totu de rostū, atunci de bună samă că nu pōte afla, era de aci ar urma în modu firescū, ca să nu scrie nimicū, era nu să umble inculpându omeni nevinovați pentru ignoranța și comoditatea dînsului, și să vorbescă în numele „*literaților români*“, cari nu l'au imputernicitū.

„*Literaților români*“, de bună samă nu tuturorū, ci numai celorū ce scriu de rostū ca dînsulu, le dă unu testimoniū foarte slabū, cându dice, că nu le-au cunoscutū până în „*toamna anulū 1892*“. Căci literați străini, cari se interesază de atari lucruri și nu scriu de rostū, le-au cunoscutū cu mulți ani înainte de 1892. Așa „*Zeitschrift für kath. Theologie*“ din Innsbruck le-a recensatū încă în 1883 pag. 187. Asemenea iuristulu laicū Vehring, de presente profesorū în Praga, le-a reprodusū în „*Archiv für Kirchenrecht*“, îndată după ce au apărutū. Roskoványi eruditulu episcopū dela Nyitra le-a tractatū în scrierile sale multu înainte de 1892, ba le-au cerutū spre folosință Mitropolitulu din Lemberg numai decâtu după ce au apărutū, și chiaru și episcopū gr. cat. din Mesopotamia le-au cerutū îndată după ce fură edate la 1882 și 1885. Dacă literați

străini de prin Innsbruck și Praga, Nyitra, Lemberg și chiaru și Mesopotamia au aflatū despre ele, îndată ce au apărutū, pe cându dl. Densușană nu, cine e de vină? De siguru numai dl. Densușană, care a ședutū, până ce alții au cercetatū. Spună acum dînsulu, ore nu e o adevărată abnegațiune, a mai sta cu dînsulu de vorbă?

Că n'au sciutū nimicū despre decretete acele „*foi naționale*“ ca „*Gazeta Transilvaniei*“, se miră numai acela, care nu scie, cum desconsideră fōea acēsta publiculu cetitorii scriindū serii lungi de articulu despre biserica unită fără de a cerca să și câștige mai întâiu nici cele mai elementare cunoștințe despre istoria și dreptulu bisericescū. Și dacă „*Unirea*“ voesce să o aducă la ordine, atunci se face focū și pară asupra doctorilorū în teologie. Și pentru ce? Pentru că aceștia urmându națiunilorū culte și avēndū cunoștințe temelnice nu voescu să dea creștintū tuturorū falsitățilorū istorice și iuridice de prin „*Gazeta*“ și de pe airea, cu cari a imbetatū publiculu de o grămadă de ani, cum umblă acum să-lu imbete și dl. Densușană, care n'are nici atāta respectū de publicū, cătu mai înainte de ce ar scrie, barēm cărțile, ce le are în mână, să le cetescă cum se cuvine, și nu numai ca în batjocură, cum s'au pututū convinge cetitorii deja până acum.

Ca să se convingă cetitorii și mai deplinū de acēsta, ne mai provocămū numai la cuvintele dl. Densușană, că în sinodele dela 1872 și 1882 pe lângă episcopi au mai fostū și 20—21 de persoane, însă „*fără cura animarum*“. Acēsta se încumetă dl. Densușană a o dice avēndū în mână decretete ambelorū conciliū subscrise de toți membrii, între cari: Ioanū Antonelli, atunci parochū în Făgărașū, Petru Popū parochū în Hațegū, Demetriū Corolanū parochū în Șimleu, Gregoriū Moisilū parochū în Năsăudū, Mihailū Pavelū parochū în Slatina, Gavriū Popū parochū în Clușiu, Basiliū Iuțu parochū în Vadu, Alexandru Micu parochū în Făgărașū, Beniaminū Densușanū (fratele dl. Densușană) parochū în Hațegū, Alimpiū Barboloviciū parochū în Șimleu, Mihailū Kökényesdi parochū în Bârsana, Alimpiū Blășianū parochū alu Blășilulu, Georgiū Marchișū parochū în Careii mari, totū bărbați din „*cura animarum*“.

Spună acum cetitorii, nu dl. Densușană, ore nu este unu adevăratū sacrificiū a mai sta cu dînsulu de vorbă?

Tote marginile le trece însă dl. Densușană, cându deși în o sentință lungă și forte rea din punctū de vedere stilisticū susține, că articulu despre credință din sinodulu provincialu dela 1872 „*e o compilațiune prejudiciōsă din scrierile celorū mai celebri Iesuiți și o motivare sofistică a unei multimi de cestiuni dogmatice și administrative*“, sub cari înțelege decretete conciliulu cuprinse în articulu urmatorū după celū despre credință.

Nu scimū, ce să dîcemū, perfidia sau neglijența dl. Densușană ajunge aci la estremū. Una din două însă de bună samă. Căci dacă dl. Densușană a cetitū decretete acele și numai în fugă mare, a pututū observa, că motivarea cestiunilorū dogmatice și administrative din ele e cuprinsă în note aședate în partea din josū a paginei. Nici unu opū de alu vre-unu Iesuitū celebru acolo nu s'a citatū, ci cu forte puține excepțiuni, pe lângă s. Scripturā, totū canōne din Pravilā și Pidalionū, caōnele sinodelorū noastre romānesci, cărțile noastre rituale, autori de ai nostri romāni, și mai fără excepțiune Sfinți Părinți orientali.

Ca perfidia sau neglijența dl. Densușană să se vadă până la evidință, premitemū, că în Pravilā și în Pidalionū se cuprindū canōnele Apostolilorū, a sinodelorū ecumenice I și II dela Nicea, dela Constantinopolū I și III, dela Efesū și Calcedonū, apoi sinodele topice dela Sardica, Antiochia, Laodicea, Cartagina, Ancira, Neocesarea, Gangra și Trullanulū, după aceea canōnele unorū SS. Părinți ca S. Vasiliū, Nichitū Mitropolitulu Heraclei, Ti-

moteu Patriarhului Alexandriei, Nicolau alu Constantinopolului, Dionisiu Alexandrinulu, Gregorii din Neocesarea, din Nissa și Nazianzu, S. Atanasiu, Timoteu, Teofilu și Ciriil Patriarhii Alexandriei, Ioanu Postelniculu Patriarhulu Constantinopolului și alții. Acum din canoanele aceste din Pidalionu și Pravila sunt aduse în note ca motive a decretelor din cestiune: sinodulu I dela Nicea de 20 de ori, sinodulu II Niceanu de 16 ori, sinodulu Constantinopolitanu I de 2 ori, sinodulu dela Calcedoniu de 6 ori, sinodulu alu IV-lea ecumenicu de 19 ori, sinodulu alu VI-lea de 45 de ori, sinodulu dela Sardica de 10 ori, Canoanele Apostoliloru de 61 de ori, sinodulu dela Antiochia de 38 de ori, sinodulu dela Laodicea de 22 de ori, sinodulu dela Cartagena de 30 de ori, sinodulu dela Ancira de 7 ori, sinodulu dela Neocesarea de 10 ori, sinodulu Trullanu odata, sinodulu dela Gangra de 6 ori. După aceea se bazează decretule pe următorii Sfinți Părinți orientali érași indicați în note: Anastasiu Sinaitulu, S. Atanasiu, S. Ioanu Damascenulu, S. Saba, S. Ciriil Alexandrinulu, S. Gregoriu Nazianzenulu, Timoteu Alexandrinulu, S. Ioanu Gură-de-auru, S. Ignatiu, S. Teofilu, S. Basilu Marele, Ioanu Postelniculu, Dionisiu Areopagitul, S. Iustinu Martirulu, Ciriil din Ierusalimu, S. Niceforu Patriarhulu Constantinopolului, S. Petru Alexandrinulu, istoricii orientali Socrate și Eusebiu. Dintre Părinții apusenii se face provocare odata la S. Augustinu, odata la S. Ambrosiu, odata la Papa Nicolau, și odata la S. Ciprianu, venerați și în răsăritu. Mai departe se mai bazează decretule pe cărțile noastre rituale érași indicate în note, și anume pe: Archieraticonu, Euchologionu, Triodu și Pentecostariu, pe istoricii nostri Samuilu Clain și Petru Maioru, pe sinodele bisericeii noastre nuite românesce ținute la 1700, 1725, 1821 și 1833, pe eruditulu canonist și episcopu românescu Pap-Szilágyi, citat odata, și pe ritualistulu orientalu Goar. La dreptulu apusanu se face numai de 4 ori provocare, și și atunci în lucruri de acele, cari sunt la noi de multu introduse, cum este de pildă instituțiunea Vicariulu capitulariu la pag. 42.

Lăsăm acum să judece cetitorii, că ore perfidia sau neglijința dlu Densuanu ajunge la culme, cându dice, că din „operele celor mai celebri Iesuiți” sunt motivate decretule conciliilor provinciale ținute sub Vancea.

(Va urma).

Dionisiu și Sibille.

Scene din timpurile Cesariloru de Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

„Și acum la lucrulu de căpetenie!” dice Paulu, și apucară drumulu spre partea cea mai de jos a Suburrei.

N'au mersu multu, până au ajunsu înaintea unei porți de jumătate deschise. Era la stînga. Paulu după unu momentu de gândire, că ore nu se înșală, deschise porta încet și fără celu mai micu sgomotu. O figură uscată a unui bărbatu bătrân și simți și se ivi de jumătate. Nicu nu s'a înșelat Paulu credendu, că figura uscățivă de colore galbină și suptă, cu unu nasu lungu și încovoiatu și cu sprîncene stufose e însuși Evreulu, care la vederea loru încuia în grabă ușa și le sbieră:

„Mergeți de aci, prăpădiților! Mergeți, că în colțulu stradei găsiți ospetărie, acolo se vinde ori ce beutură. Duceți-vă, duceți-vă!”

„Tu nu scii, cu cine ai de a face!” dice Paulu. „Noi venim cu o misiune înaltă!”

„Acésta o pôte dice ori care mișelă,” strigă Evreulu. „Ajatori, Dumneșeule drepte! El voru să mă jefuască!”

Societatea celor patru nu putu să nu pufnescă în risete la vorbele cămătarulu.

„La totu casulu noi am venit, să te ușurăm de o parte din comorile tale, însă nu așa, după cum înțelegi tu,” dice Paulu necăjindu-se. „Uită-te aci! Cunosci acestu semn?”

Și îi arătă prin gaura cheii unu micu obiectu.

„Pentru toți profesii!” dice Evreulu. „Acésta e inelulu Cesarulu Germanicu: Cum să nu cunoscă eu inelulu și pe Cesarulu?” Și cu acestea le deschise ușa. „Poteste, domnulu meu, poteste împreună cu prietiniții tăi! Și vă rog, urmați slugei vóstre.”

Toți intrară. Ajunseră într'o sală largă, aranjată binișor și cu o boltitură puternică. Era însă curiosu, că în nici unu părete nu se vedea vre-o ușe.

Eleazaru încuia ușa, o cercă încă odata și luă apoi cheia cu sine, apoi apăsă pe unu bumbu în păretele dela mâna dreptă, și numai decătu se deschise o ușă. Își pofti apoi óspeții, să între și ei, și îi conduse într'unu coridoru întunecos și lungu, care mergea paralelu cu strada. După aceea urcară o scară, le deschise Eleazaru o ușe și érași o incuiă în urma lor. Acum au datu într'altu coridoru luminatu foarte palidu și apoi printr'o a două ușe au ajunsu la locul doritu în sala casei. Acésta era pavat cu romburi de marmoră, și o lumina o lampă mare, ce atârna din boltitură. De pe stradă se auđiau strigătele sôlbaticale ale unei mulțimi agitate.

„Curiosă zidire!” observă Paulu încetinelu cătră Tellus.

„Auđiți voi? Auđiți voi?” dice Evreulu făcendu schime de spaimă. „Aveți de grije, aveți de grije în Suburră! Nu mai avem u pe Iuliu Cesaru!”

Apoi tăcu și își conduse óspeții cu gesturi mute. Acum a intratu cu ei într'unu cabinetu boltitu, în mijloculu căruia era o masă mare răzimată pe nisce picioare colosale și tari. Cu spatele cătră ușe, pe care intrară óspeții nostri, ședea la masă o figură gârbovită de ani și cu unu pėru ca zăpada, care îi cădea în valuri pe umeri. Elu era așa de adăncitu în aședarea unor pergamene, cătu n'a băgat de samă apropiarea lor. Lângă elu ședea o fetiță tinēră de o gingășie nespūsă. Ea privi cu multă mirare la óspeții, ce viniau așa de târziu. Pe masă erau mai multe lumini, la rațele căroră fața tinēră a fetei apărea în totă grația ei, dar totodată se trada și încordarea sufletescă, de care părea a fi cuprinsă. Pe scaunulu de lângă ea zăcea unu lucru de mână, pe care fetița l'a pusu acolo numai la intrarea óspeților.

Paulu privi la scena nu puțin interesantă. L'a surprinsu preste măsură aceștea două ființe, cari erau la unu loc: capulu venerabilu de moșnegu și trăsăturile de o fineță rară ale drăgălașei copile.

„Și acestu luptaci, acestu erou răsăritu, acestu iubit șerb alu celui atotputernicu, Iuda Macabbi, a fostu strămoșulu tău și alu meu, — noi, copila mea, suntem din aceea-și viță cu elu, din acela-și sânge.”

„Strămoșu încóce, strămoșu încólo! Érá te ocupi de lucruri de astea!” îi strigă Eleazaru smăncindu-l din mână pergamena. „Dă-ți strămoșulu tău ție și copilei acesteia ceva de mâncare?”

Estira se ridică, dar sta locul foarte confusă, ca și cându n'ar sci, ce e de făcut.

„Du-te, copila mea,” îi dice evreulu de jumătate poruncitoriu, de jumătate rugătoriu. „Noi nu putem lăsa neospetați astfelu de ómeni.”

Estira se depărtă ca trezită din visu cătră ușe. Ea nici nu-și mai ridică ochii, ci merse cu de grabă.

Paulu se îngreșă nespūs de șarlatanulu evreu.

„Așa dar contractulu l'ai implinitu? Suma stă la dispoziție?” îi dice.

„Suma întregă?” eschemă evreulu încremenitu și făcendu nisce schime urfte. „Dreptulu meu Dumneșeu! Dar cum poți crede, nobilulu meu domn și puternice tribunu, cum poți crede, că ași ave de unde să ieau atâția bani?” Și își încrucieșă mânila ca omulu desperatu.

„Cum vei vre,” replică Paulu cu voce aspră și făcendu o mișcare hotărîtă din umeri. „Porunca Cesarulu trebuie să se implinescă. Ori ne dai suma întregă hotărîtă, ori te luăm — așa cum stai aci.”

„Îndurare, înălțate domnule! Ce gându ai? — Dór ți-am spus deja, că totul e gata, și n'aveți decătu să ve gândiți la transportare? — Nici n'aveți idee, cătu m'a costat, până am pututu aduna atâția bani. A trebuit să promitu cu multu mai multe procente prietinelu meu, decătu fmi dă mie mărítulu Cesaru. Rėu câștig, — slabu câștig. În vremea lui Iuliu Cesaru era de totu altcum; mai putea omulu să-și facă una alta, ba de ici, ba de dincolo, mai avea câte unu profitu.”

Tellus nu se putu reținé de a nu-lu răsplăti cu unu suris batjocoritoriu și îi dice bătendu-lu pe umeri: „Prietine, tu n'ai ave nevoie să te plângi, ți-ai făcutu câștigulu de ici și de dincolo chiaru de ajunsu. — Dar nu ne mai ținé! Găndesce-ți, că Cesarulu își cunósce ómenii și ne va fi așteptându.”

„Bunulu meu, adu suma înlăuntru,” dice Paulu nerăbdătoriu. „Eu am încredințarea de a-ți da cuietanța subscrisă de mâna mea și sigilată cu inelulu Cesarulu. În ce monetă plătesci?”

În câteva minute era pe masă întregă suma de dónespredece mii de sestertii sau douăspredece milioane de sestertii mărunté în monete de aur și argintu. Jumătate era în argintu așa, cătu era de o greutate însemnată și umplea o ladă de o mărime colosală.

Îndată sosi și Estira însoțită de o servitoare. Aranjară o masă elegantă de-alăturea. Nu duceau lipsă nici de vinuri scumpe nici de mâncări gustóse. (Va urma.)

Bibliografie.

A eșitu de sub presă opulu **Toma a Kempis**, tradus de **Gavrilu Popu** canonicu. Prețulu legatu cu auritură costă 1 fl. 10 cr. Doritorii de a-lu ave să se adreseze la autorulu trimițendu cu asemnațiune postală 1 fl. 15 cr. și voru primi opulu sub legatură cruciată fără portu.

A apărutu de sub tipariu **Octoihulu celu micu** edit. III. Blașiu 1892 și se află de vindare la tipografia seminarială nelegatu cu prețulu de 80 cr. v. a., legatu cu calcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legatu dimpreună cu **Pentecostariulu** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Economie.

Peronospora viticola, acestu inamicu alu viiloru, se arata in Iunie si Iuliu, continuandu prada si in Augustu si Septembrie. Semnele, de pe cari se pote cunoaste existinta peronosporii, sunt urmatoarele: Frunzele atacate de peronospora au pe partea din josu pete, cari se par ca si cum ar fi presarate cu pulvere de zaharu, ori ca si cum s'ar fi formatu pe ele sare ori bruma. Petele acestea la inceputu sunt mici, pe incetulu cresc in directiunea fibreloru si in urma se contopesc obducendu intraga suprafata inferioara a frunzei. Pe partea superioara a frunzeloru inca se arata pete, cari la inceputu sunt galbene, daru pe incetulu se intuneca.

Peronospora se pote deosebi usoru de morbulu „erinosu” produsu prin insecta *Phytoptus vitis*, care de comunu nu este periculosu. La erinosu petele de pe fata inferioara a frunzei sunt alburii-murdare, carora le corespunde pe fata superioara nesce umflaturi mici.

Peronospora viticola (rugina de vie = szöllőragya) este o specie de burete si se propaga prin spore de iarna si de vara. Sporele de iarna suflate de vintu cadendu pe frunzele de vie dacu vinu in atingere cu picurii de roua ori ploaie, la temperatura de 25—30° C. se dezvoltu mai departe. Ele sunt in stare sa suferu si celu mai aspru frigiu. Sporele de vara inca trecu dela o vita la alta manate de vintu, daru acestea dandu recela peru. Sporele de iarna primavara incepu vegetarea si ataca frunza, mladitele tinere, cotorulu strugurulu si ramificatiunile si lui chiaru si bobele de struguru. Mladita atacata de peronospora nu se coce si asa preste iarna inghetu. Si dacu nu se strica chiar de totu, ochiurile, unde se formeza mugurii, isi perdu capacitatea de a germina. Strugurii une-ori ii ataca si inainte de inffiorire.

Pustiirea peronosporii sau este mijlocita prin aceea, ca nimicesce frunza si mladita, incatu procrearea nu se pote coce, sau nemijlocita prin aceea, ca ataca strugurii, cari sau cadu cu totul, sau si dacu ramandu, dau unu mustu reu, vinulu storsu din ei nu se pote be.

Peronospora se propaga mai repede in viile situate la locu caldurosu, si acesta este cauza, de viile de prin tinuturi arenose suferu in masura asa mare de peronospora.

Din partea ministeriulu de agricultura contra peronosporii se recomanda diversele amestecaturi ale vitriolulu de arama (rezgalicz), care presaratu ori stropitu pe frunza de vie se sbe intre porii frunzei si o invirtoseza, asa catu peronospora nu trece prin ea. Este de insemnatu, ca vitriolulu in cantitatea indatinata la stropirea vitei nu este periculosu nici pentru strugurii nici pentru vinu.

Finulu prospetu fiindu ca contine multa apa, folosita ca nutretu atatu la cal catu si la vite cornute, provoca mari neregularitati in mistuire, cari une-ori se termina cu pierirea animalulu. Deci la casulu candu ar fi cineva silitu a da la vite finu prospetu, sa le dea numai in masura mai mica.

Revista comerciala a saptamanii.

In urma ploiloru indelungate din saptamanile trecute economii in tote partile terei au suferitu daune considerabile. Lucrul de campu preste totu a intarziatu. Sapatul cucuruzulu se continuu, lucratorii sunt scumpi. In holde se afla multa buruena. Finațele pe unde nu au fostu noroite, sunt bune. Acum lipsa de ploaie este preste totu simtita.

Tirgulu de bucate din Budapesta se pote numi slabu. Bucate au fostu putine si nici aceste nu s'au cercatu. **Gradu curatu** a fostu in circulatiune cam 80,000 maji metrice platinandu-se maja m. cu fl. 8.50—8.80. **Secara** nu a fostu cercata pentru esportu ca in saptamanile trecute, din care cauza i-a scadutu pretulu. S'a vindutu maja metrica cu fl. 6.60—6.80 dupa calitate. **Ovesu** a fostu de ajunsu in tirgu, daru nu a fostu cercatu, pretulu i-a scadutu. S'a vindutu maja m. cu fl. 6.50—6.90 dupa calitate. **Cucuruzu** a fostu putinu, pretulu i-a crescutu fata cu saptamanile precedente; s'a vindutu m. m. cu fl. 5.12—5.18.

Tirgulu de rimatori dela Steinbruch. S'a platitu pentru rimatori unguresci aleși 47 $\frac{1}{2}$ —48 $\frac{1}{2}$ cr., **betrani** 46—46 $\frac{1}{2}$ cr., **marfa terdensca** 45—46 cr., **serbesci** 45—46 cr. la kg. curatu.

Bursa de Budapesta.

Din 28 Iunie st. n. 1893.

Renta de aur u. 4%	116.80
„ „ corone r. ung.	94.80
Imprumutul cailoru ferate ung.	121.—
Amortisarea detoriei cailoru ferate de Ostu ung. (1-ma emisiune).	124.—
Amortisarea detoriei cailoru ferate de Ostu ung. (2-a emisiune).	101.50
Bonuri rurale ung.	96.20
„ urbariale ung.	100.—
Obligatiunile desp. regaliloru	100.75
Imprumutu cu premiu ung.	148.50
Losuri pentru regularea Tisel.	141.50
Renta de hartie austriaca	98.—
„ „ argintu austriaca	98.—
„ „ auru austriaca	117.50
Losurile austr. din 1860.	164.—
„ Viena.	179.—
Actiunile bancel austro-ungare	990.—
„ „ de creditu ung.	415.—
„ „ austr.	340.20
Obligatiunile cu castig ale bancel ipot. ung.	127.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. si economii «Albina».	101.—
Galbeni imperalesci	5.82
Napoleon-d'ori	9.80
Marci 100 imp. germane	60.40
Londra 10 Livres sterlingi	123.25

Editoru si redactoru raspundetoru:

Dr. Victoru Szmigelski.

Nr. 155—1893.

(30) 1—3

Edictu.

Dupa ce Vasile Hampu gr. cat. din Comuna Vulpere legiutul baramu alu Parascevei Hantz gr. cat. din opidulu Sibiu, trecuti acum 9 ani, si-a parasitu pe sotia sa legiuta, fara ca sa i-se pota sci ubicatiunea aceluia, se citeza prin acesta, ca in terminu de unu anu si o zi, sa se presente inaintea subserisulu foru matrimonialu, caci la, din contra procesulu divortialu urditu in contra-i se va pertracta si decide si in absenta lui.

Dela forulu matrim. de I-a Instanta deleg. alu Protopopiatulu Cichindeliu gr. cat. Secadate la 24 Iunie 1893.

Demetriu Cuteanu,
protopopulu pres. for. matr.

JOSIFU GAVORA (3) 12—26

distinsu cu medalia espositiionala cea mare pentru lucru escelentu si gustu bunu la espositiunea regnicolaru din Budapesta in a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vapulu Nr. 17

Recomandu cu preturi de cele mai convenabile si in executare catu se pote mai frumoasa obiecte de lipsa

pentru ajustarea bisericeloru, si anume:

Felone preotesci si stiohare diaconesci

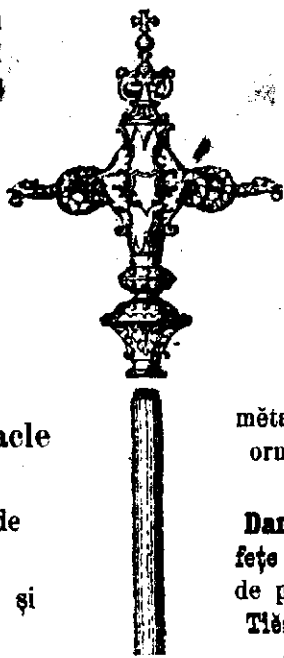
Flamure pentru biserici si reunii.

Flamure pentru reunii de pompieri, de scolari, reunii bisericesci, reunii industriale, de cantari si de pompe funebre.

Candelabre, racle si potire,

luminarie de parete

si de altariu, si oandele.

Primescu si eפותuescu ieftinu repararea vestimenteloru bisericesci, intrargintarea si intraurirea de potire, racle, candelu si luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodari de aur, de argintu si de metasa, precum si de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de parete si de scoala. Tleseturi bisericesci, damasturi etc.

Acurtatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscatoare.

Garanturi de preturi si preliminaru de espose trimitu la cerere franco.

Cu deosebita stimu cutezu a incunoscinta pre

Veneratul Cleru greco-catolicu,

ca precum si pana acum iau asupra-mi gatierea de **iconostase, amvone, altare**

si alte obiecte de ale instruirei interne a bisericeloru, in ce privesce lucrulu de mesariu si de sculptoru, de colorare respective de marmorisare si de provedere cu icone sante, dimpreuna cu asedarea acelor obiecte in fata loculu, precum si renovarea de iconostase cu preturile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescu cu placere.

Iconostasele ridicate de mine in bisericile greco-catolice au castigatu recunoscere deosebita, si tote me indreptatescu la sperarea, ca Veneratul Cleru me va impartasi ocaasional-minte de preuita-i incredere. Silinta mea se va indrepta totu-deauna intr'acolo, ca si de aci inainte se meritu renumele celu bunu, care mi-lam castigatu pana acum.

Prin tarifulu de zone disparendu departarile, prin acesta capacitatea de concurenta mi-sa maritu.

Rogandu-me pentru preuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebita stimu

Carol Muller,

auritoru si fabric. de recuis. biserice.

(6) 20—52